

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
(назва факультету / навчально-наукового інституту)

Кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти
(назва кафедри, що забезпечує викладання)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету педагогіки,
психології та соціальної роботи

Інна ПРОКОП

«27» серпня 2025 року



**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

**«МЕТОДИКА ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ З
КОМБІНОВАНИМИ ПОРУШЕННЯМИ»**

(назва навчальної дисципліни)

вибіркова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма «Логопедія»
(назва програми)

Спеціальність 016 Спеціальна освіта
(вказати: код, назва)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
(назва факультету/ навчально-наукового інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньою програмою)

Мова навчання українська
(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика логопедичної роботи з комбінованими порушеннями» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Логопедія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Розробник: Беспалько Ганна Михайлівна,
асистент кафедри педагогіки і психології дошкільної
та спеціальної освіти

Викладач: Беспалько Ганна Михайлівна,
асистент кафедри педагогіки і психології дошкільної
та спеціальної освіти

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти
Протокол № 1 від « 26 » серпня 2025 року

Завідувач кафедри


(підпис)

Марія ОЛІЙНИК

Схвалено методичною радою факультету педагогіки, психології та соціальної роботи
Протокол № 1 від « 27 » серпня 2025 року

Голова методичної ради


(підпис)

Тетяна КОЛТУНОВИЧ

Дисципліна «**Методика логопедичної роботи з дітьми з комбінованими порушеннями**» відноситься до дисциплін циклу загальної підготовки (вибірковий компонент освітньо-професійної програми) та спрямована формування у майбутніх фахівців у галузі спеціальної освіти знань та уявлень про різноманітність проявів комбінованих порушень у дітей, їхні клініко-психологічні особливості, шляхи соціальної адаптації та надання корекційної допомоги цій категорії дітей, базуючись на сучасних підходах до спеціального навчання і виховання дітей з комбінованими порушеннями психофізичного розвитку.

Мета навчальної дисципліни: ознайомлення студентів з варіантами комбінованих порушень у дітей, специфікою їх провідного порушення і особливостями мовленнєвої діяльності; уточнення методів диференціальної діагностики, відмежування первинних і вторинних порушень; ознайомлення із загальними та спеціальними підходами і методами корекції мовлення дітей зі складними комбінованими порушеннями.

Завдання навчальної дисципліни:

- Формування теоретичних знань про особливості мовленнєвого розвитку дітей з комбінованими порушеннями.
- Ознайомлення з класифікацією комбінованих порушень та їх впливом на мовленнєву діяльність і загальний розвиток дитини.
- Вивчення методик діагностики мовленнєвих порушень у дітей із комбінованими порушеннями, з урахуванням специфіки кожного випадку.
- Формування практичних навичок розробки та реалізації індивідуальних корекційних програм, спрямованих на подолання мовленнєвих труднощів у дітей із комбінованими порушеннями.
- Ознайомлення з особливостями інтеграції дітей із комбінованими порушеннями в освітнє середовище та суспільство, а також методами підтримки їхньої соціальної адаптації.
- Розвиток професійної рефлексії для аналізу та вдосконалення власної діяльності у сфері логопедичної підтримки дітей із комбінованими порушеннями.

Результати навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має набути таких компетентностей та програмних результатів:

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної,

діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності (КЗ)

ЗК-2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Фахові компетентності спеціальності (КС)

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб із особливими освітніми потребами.

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН -02. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

ПРН -03. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

ПРН -06. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з урахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей..

ПРН -07. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому

середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

ПРН -12 Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

ПРН -17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

Опис навчальної дисципліни

Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни «Методика логопедичної роботи з дітьми з комбінованими порушеннями»												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3	5	3	90	2	16	–	14	–	60	–	залік
Заочна	3	5	3	90	2	10	–	–	–	80	–	залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с.р .
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1: Теоретичні основи логопедичної підтримки дітей з комбінованими порушеннями мовлення											
Тема 1. Вступ до методик логопедичної підтримки	8	1	1	–	–	6	9	1	–	–	–	8
Тема 2. Класифікація та діагностика комбінованих порушень мовлення	8	1	1	–	–	6	9	1	–	–	–	8
Тема 3. Фонетико-фонематичний розвиток у дітей з комбінованими порушеннями мовлення.	8		1	–	–	6	9	1	–	–	–	8

Тема 4. Лексико-граматичний розвиток у дітей з комбінованими порушеннями мовлення.	8	1	1	-	-	6	9	1	-	-	-	8
Тема 5. Розвиток зв'язного мовлення у дітей з комбінованими порушеннями.												
Разом за ЗМ 1	40	5	5	-	-	30	45	5	-	-	-	40
Теми лекційних занять	Модуль 2: Практичні методики та техніки логопедичної підтримки дітей з комбінованими порушеннями мовлення											
Тема 6. Методики корекції артикуляційних порушень.	10	2	2	-	-	6	9	1	-	-	-	8
Тема 7. Розвиток мовленнєвого дихання та голосу.	10	2	2	-	-	6	9	1	-	-	-	8
Тема 8. Інтеграція логопедичної підтримки в навчальний процес.	10	2	2	-	-	6	9	1	-	-	-	8
Тема 9. Використання інноваційних технологій у логопедичній роботі.	10	2	2	-	-	6	9	1	-	-	-	8

Тема 10. Комбіновані мовленнєві порушення у дітей з порушеннями слуху та зору.	10	3	1	–	–	6	9	1	–	–	–	8
Разом за ЗМ 2	50	10	10	–	–	30	45	5	–	–	–	40
Усього годин	90	16	14	–		60	90	10	–	–	–	80

Тематика лекційних занять

№	Назва теми з основними питаннями	Кількість годин
Модуль 1: Теоретичні основи логопедичної підтримки дітей з комбінованими порушеннями мовлення		
1	<p style="text-align: center;">Тема 1. Вступ до методик логопедичної підтримки</p> <p style="text-align: center;">1. Завдання та зміст логопедичної підтримки дітей з мовленнєвими порушеннями.</p> <p style="text-align: center;">2. Основні принципи та підходи до логопедичної роботи.</p> <p style="text-align: center;">3. Етапи організації корекційного процесу: діагностика, планування, реалізація, оцінка.</p> <p style="text-align: center;">4. Роль міждисциплінарної взаємодії у логопедичній підтримці.</p>	1

2	<p>Тема 2. Класифікація та діагностика комбінованих порушень мовлення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття комбінованих порушень мовлення: характеристика та особливості. 2. Класифікація комбінованих порушень за етіологією та проявами. 3. Методи діагностики комбінованих порушень мовлення. 4. Взаємозв'язок мовленнєвих та інших порушень розвитку (сенсорних, моторних, інтелектуальних). 	1
3	<p>Тема 3. Фонетико-фонематичний розвиток у дітей з комбінованими порушеннями мовлення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості формування фонетико-фонематичної системи у дітей з комбінованими порушеннями. 2. Типові помилки у звуковимові та їх причини. 3. Методики розвитку фонематичного слуху та корекції звуковимови. 4. Ігрові методи роботи для розвитку фонетико-фонематичних навичок. 	1

4.	<p style="text-align: center;">Тема 4. Лексико-граматичний розвиток у дітей з комбінованими порушеннями мовлення</p> <p style="text-align: center;">1. Особливості лексико-граматичної системи у дітей з комбінованими порушеннями.</p> <p style="text-align: center;">2. Порушення формування активного та пасивного словника.</p> <p style="text-align: center;">3. Методики формування граматичних навичок у дітей із ЗНМ.</p> <p style="text-align: center;">4. Використання дидактичних ігор для розвитку лексико-граматичних навичок.</p>	1
5.	<p style="text-align: center;">Тема 5. Розвиток зв'язного мовлення у дітей з комбінованими порушеннями</p> <p style="text-align: center;">1. Характеристика зв'язного мовлення у дітей з комбінованими порушеннями.</p> <p style="text-align: center;">2. Типові труднощі в побудові висловлювань.</p> <p style="text-align: center;">3. Методики розвитку монологічного та діалогічного мовлення.</p> <p style="text-align: center;">4. Використання казок та сюжетно-рольових ігор для розвитку зв'язного мовлення.</p>	1
	<p>Модуль 2: Практичні методики та техніки логопедичної підтримки дітей з комбінованими порушеннями мовлення</p>	

6.	<p>Тема 6. Методики корекції артикуляційних порушень</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини та види артикуляційних порушень. 2. Логоритмічні вправи для розвитку артикуляційного апарату. 3. Методики роботи з дітьми, які мають дизартрію та дислалію. 4. Використання масажу та сенсорних стимуляцій у корекційній роботі. 	2
7.	<p>Тема 7. Розвиток мовленнєвого дихання та голосу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення мовленнєвого дихання для формування звуковимови. 2. Вправи для розвитку мовленнєвого дихання у дітей з порушеннями мовлення. 3. Методики корекції голосових порушень у дітей із заїканням та дизартрією. 4. Інтеграція дихальних вправ у логопедичні заняття. 	2

8.	<p>Тема 8. Інтеграція логопедичної підтримки в навчальний процес</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація логопедичної підтримки у закладах дошкільної та шкільної освіти. 2. Співпраця логопеда з педагогами, психологами та іншими фахівцями. 3. Адаптація навчальних програм для дітей із комбінованими порушеннями. 4. Використання індивідуальних навчальних маршрутів. 	2
9	<p>Тема 9. Використання інноваційних технологій у логопедичній роботі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні технології у діагностиці та корекції мовленнєвих порушень. 2. Використання цифрових ресурсів та програмного забезпечення. 3. Інтерактивні методи роботи з дітьми із ЗНМ. 4. Переваги та обмеження інноваційних технологій у логопедичній практиці. 	2

10	<p style="text-align: center;">Тема 10. Комбіновані мовленнєві порушення у дітей з порушеннями слуху та зору</p> <ol style="list-style-type: none"> <li style="text-align: center;">1. Особливості мовленнєвого розвитку дітей із сенсорними порушеннями. <li style="text-align: center;">2. Вплив порушень слуху та зору на формування мовлення. <li style="text-align: center;">3. Методики корекції мовленнєвих порушень у дітей із комбінованими сенсорними дефіцитами. <li style="text-align: center;">4. Використання альтернативних та додаткових засобів комунікації. 	3
	Усього годин	16

Тематика семінарських занять

№	Назва теми з основними питаннями – план	Кількість годин
Модуль 1: Теоретичні основи логопедичної підтримки дітей з комбінованими порушеннями мовлення		
1	<p>Тема 1. Вступ до методик логопедичної підтримки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання та зміст логопедичної підтримки дітей з мовленнєвими порушеннями. 2. Основні принципи та підходи до логопедичної роботи. 3. Етапи організації корекційного процесу: діагностика, планування, реалізація, оцінка. 4. Роль міждисциплінарної взаємодії у логопедичній підтримці. 	1

2	<p>Тема 2. Класифікація та діагностика комбінованих порушень мовлення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття комбінованих порушень мовлення: характеристика та особливості. 2. Класифікація комбінованих порушень за етіологією та проявами. 3. Методи діагностики комбінованих порушень мовлення. 4. Взаємозв'язок мовленневих та інших порушень розвитку (сенсорних, моторних, інтелектуальних). 	1
3	<p>Тема 3. Фонетико-фонематичний розвиток у дітей з комбінованими порушеннями мовлення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості формування фонетико-фонематичної системи у дітей з комбінованими порушеннями. 2. Типові помилки у звуковимові та їх причини. 3. Методики розвитку фонематичного слуху та корекції звуковимови. 4. Ігрові методи роботи для розвитку фонетико-фонематичних навичок. 	1
4.	<p>Тема 4. Лексико-граматичний розвиток у дітей з комбінованими порушеннями мовлення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості лексико-граматичної системи у дітей з комбінованими порушеннями. 2. Порушення формування активного та пасивного словника. 3. Методики формування граматичних навичок у дітей із ЗНМ. 4. Використання дидактичних ігор для розвитку лексико-граматичних навичок. 	1

5.	<p>Тема 5. Розвиток зв'язного мовлення у дітей з комбінованими порушеннями</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика зв'язного мовлення у дітей з комбінованими порушеннями. 2. Типові труднощі в побудові висловлювань. 3. Методики розвитку монологічного та діалогічного мовлення. 4. Використання казок та сюжетно-рольових ігор для розвитку зв'язного мовлення. 	1
	<p align="center">Модуль 2: Практичні методики та техніки логопедичної підтримки дітей з комбінованими порушеннями мовлення</p>	
6.	<p>Тема 6. Методики корекції артикуляційних порушень</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини та види артикуляційних порушень. 2. Логоритмічні вправи для розвитку артикуляційного апарату. 3. Методики роботи з дітьми, які мають дизартрію та дислалію. 4. Використання масажу та сенсорних стимуляцій у корекційній роботі. 	2
7.	<p>Тема 7. Розвиток мовленнєвого дихання та голосу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення мовленнєвого дихання для формування звуковимови. 2. Вправи для розвитку мовленнєвого дихання у дітей з порушеннями мовлення. 3. Методики корекції голосових порушень у дітей із заїканням та дизартрією. 4. Інтеграція дихальних вправ у логопедичні заняття. 	2

8.	<p>Тема 8. Інтеграція логопедичної підтримки в навчальний процес</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація логопедичної підтримки у закладах дошкільної та шкільної освіти. 2. Співпраця логопеда з педагогами, психологами та іншими фахівцями. 3. Адаптація навчальних програм для дітей із комбінованими порушеннями. 4. Використання індивідуальних навчальних маршрутів. 	2
9	<p>Тема 9. Використання інноваційних технологій у логопедичній роботі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні технології у діагностиці та корекції мовленнєвих порушень. 2. Використання цифрових ресурсів та програмного забезпечення. 3. Інтерактивні методи роботи з дітьми із ЗНМ. 4. Переваги та обмеження інноваційних технологій у логопедичній практиці. 	2
10	<p>Тема 10. Комбіновані мовленнєві порушення у дітей з порушеннями слуху та зору</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості мовленнєвого розвитку дітей із сенсорними порушеннями. 2. Вплив порушень слуху та зору на формування мовлення. 3. Методики корекції мовленнєвих порушень у дітей із комбінованими сенсорними дефіцитами. 4. Використання альтернативних та додаткових засобів комунікації. 	1
Усього годин		14

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Назва теми і зміст завдань для самостійної роботи	Кількість годин
---	---	-----------------

Модуль 1: Теоретичні основи логопедичної підтримки дітей з комбінованими порушеннями мовлення		
1	<p>Тема 1.Визначення та класифікація мовленнєвих порушень. Тема 1.Визначення та класифікація мовленнєвих порушень. Тема 1. Вступ до методик логопедичної підтримки</p> <p>Завдання 1: Опишіть основні класифікаційні категорії мовленнєвих порушень за такими критеріями: локалізація порушення, рівень ураження, вікові особливості. Приведіть приклади кожного типу.</p> <p>Завдання 2: Підготуйте презентацію, у якій висвітліть етіологічні фактори, що призводять до виникнення мовленнєвих порушень. Поясніть, як ці фактори впливають на вибір корекційної методики.</p>	6
2	<p>Тема 2. Методи та підходи до оцінки мовленнєвого розвитку. Тема 2. Класифікація та діагностика комбінованих порушень мовлення</p> <p>Завдання 1: Описати основні види комбінованих мовленнєвих порушень, виділяючи особливості кожного типу. Розробіть схему діагностики для дітей із такими порушеннями.</p> <p>Завдання 2: Складіть план спостереження за дитиною з комбінованими мовленнєвими порушеннями під час заняття. Визначте ключові критерії оцінки, які допоможуть виявити глибину та специфіку порушення.</p>	6 6
3	<p>Тема 3. Фонетико-фонематичний розвиток у дітей з комбінованими порушеннями мовлення</p> <p>Завдання 1: Підготуйте перелік логопедичних ігор для розвитку фонематичного сприйняття у дітей з комбінованими порушеннями мовлення. Опишіть цілі кожної гри та очікувані результати.</p> <p>Завдання 2: Складіть методичні рекомендації для батьків щодо розвитку фонетико-фонематичних навичок у дітей з комбінованими порушеннями. Включіть приклади домашніх вправ.</p>	6

4	<p>Тема 4. Лексико-граматичний розвиток у дітей з комбінованими порушеннями мовлення</p> <p>Завдання 1: Підготуйте вправи для розвитку лексико-граматичних навичок у дітей із порушеннями мовлення. Вкажіть, на які лексико-граматичні категорії спрямовані кожні з вправ.</p> <p>Завдання 2: Проаналізуйте два випадки дітей з лексико-граматичними порушеннями. Опишіть труднощі, з якими вони стикаються, та запропонуйте варіанти корекційної роботи.</p>	6
5	<p>Тема 5. Розвиток зв'язного мовлення у дітей з комбінованими порушеннями</p> <p>Завдання 1: Напишіть конспект заняття для розвитку зв'язного мовлення у дитини з комбінованими порушеннями. Включіть етапи формування навичок побудови розповіді.</p> <p>Завдання 2: Розробіть серію вправ для розвитку логічного та послідовного висловлювання думок у дітей з комбінованими мовленнєвими порушеннями.</p>	6
<p align="center">Модуль 2: Практичні методики та техніки логопедичної підтримки дітей з комбінованими порушеннями мовлення</p>		
6	<p>Тема 6. Методики корекції артикуляційних порушень</p> <p>Завдання 1: Опишіть етапи роботи з корекції артикуляційних порушень у дітей з дислалією. Вкажіть, які вправи використовуються на кожному етапі.</p> <p>Завдання 2: Підготуйте відеоматеріал (або детальний опис) логопедичних вправ для розвитку артикуляційної моторики у дітей. Обґрунтуйте їхню ефективність.</p>	6
7	<p>Тема 7. Розвиток мовленнєвого дихання та голосу</p> <p>Завдання 1: Складіть комплекс вправ для розвитку мовленнєвого дихання у дітей з порушеннями голосу. Описуйте кожну вправу та її мету.</p> <p>Завдання 2: Підготуйте порівняльний аналіз методик корекції голосових порушень у дітей. Вкажіть переваги та недоліки кожної методики.</p>	6

8	<p>Тема 8. Інтеграція логопедичної підтримки в навчальний процес</p> <p>Завдання 1: Опишіть можливі форми співпраці логопеда з вчителями в рамках навчального процесу. Як ця співпраця впливає на успішність дітей з мовленнєвими порушеннями?</p> <p>Завдання 2: Розробіть програму для інтеграції логопедичних занять в освітній процес загальноосвітньої школи. Включіть опис занять та методів для різних вікових груп.</p>	6
9	<p>Тема 9. Використання інноваційних технологій у логопедичній роботі</p> <p>Завдання 1: Підготуйте огляд сучасних інноваційних технологій, які використовуються в логопедичній практиці (додатки, програмне забезпечення, апарати). Проаналізуйте їхні можливості.</p> <p>Завдання 2: Складіть план заняття з використанням інтерактивних технологій (наприклад, мультимедійних ігор або мобільних додатків) для корекції мовленнєвих порушень.</p>	6
10	<p>Тема 10. Комбіновані мовленнєві порушення у дітей з порушеннями слуху та зору</p> <p>Завдання 1: Охарактеризуйте особливості мовленнєвого розвитку у дітей з комбінованими порушеннями слуху та зору. Які труднощі виникають під час логопедичної роботи з цією групою?</p> <p>Завдання 2: Розробіть методичні рекомендації для логопедів, які працюють з дітьми з порушеннями слуху та зору. Вкажіть, які методи і підходи є найбільш ефективними для корекції мовленнєвих порушень у цій категорії дітей.</p>	6

Методи та освітні технології навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються:

1) *традиційні* дидактичні методи та прийоми:

– *словесні*: лекція, розповідь, бесіда, дискусія, дебати, повідомлення, опитування;

– *наочні*: показ, метод ілюстрацій, метод демонстрацій (використання ілюстрованих посібників, таблиць, замальовок на дошці тощо, задіяння

комп'ютерної та мультимедійної техніки, демонстрація навчальних фільмів, інформаційних відеороликів, мультимедійних презентацій тощо);

– *практичні*: вправи, практичні роботи тощо.

2) *інноваційні* методи навчання: проблемне навчання, контекстне навчання (як інтеграція навчальної, наукової та практичної діяльності), особистісно-орієнтоване навчання, навчання у співпраці, ситуаційне навчання, дистанційне навчання (згідно розпоряджень щодо організації освітнього процесу), перевернутий клас (flipped classroom), метод проєктів;

3) *інтерактивні* методи навчання: корпоративне навчання (навчання в парах, робота в малих групах), колективно-групове навчання («велике коло», мікрофон, незакінчені речення, мозковий штурм, навчаючи – вчуся); стимулювання творчої активності студентів (цікаві аналогії; фасилітована дискусія, вирішення ситуативних задач (Case study)); елементи навчального тренінгу.

Система контролю та оцінювання

Види контролю

– *поточний контроль передбачає*:

- *усне опитування* студента на лекційних і практичних заняттях (фронтальне, індивідуальне);
- *письмовий контроль* (самостійна робота, реферат, есе, самоконтроль та взаємоперевірка),
- *практичний контроль* (оформлення занять, демонстрація вправ у групі, презентацій, створення структурних (візуальних) схем тощо),
- *тестовий/машинний контроль* (стандартизовані тести у системі Moodle)

– *рубіжний контроль передбачає*: письмові контрольні роботи у кінці змістових модулів, або автоматизоване тестування у системі електронного навчання Moodle.

Загальна сума балів за всі виконані завдання, види робіт, передбачені планом практичних занять, самостійної роботи студента, письмові контрольні роботи (автоматизоване тестування у системі електронного навчання Moodle) у кінці змістових модулів становить 60 балів.

– *підсумковий контроль* (максимально – 40 балів) проводиться у формі заліку з навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни.

Форми контролю

- *індивідуальний контроль* (кожен студент отримує своє завдання, яке він повинен виконати без сторонньої допомоги);
- *груповий контроль* (група тимчасово поділяється на кілька підгруп (від 2 до 10 студентів) і кожній підгрупі дається перевірочне завдання. Залежно від мети контролю групам пропонують однакові або різні завдання);
- *фронтальний контроль* (завдання пропонуються всій групі з метою з'ясування правильності сприйняття й розуміння навчального матеріалу, виявлення слабких сторін у знаннях студентів, недоліків, прогалин, помилок у роботах і відповідях та визначення заходів щодо їх подолання й усунення);
- *взаємний контроль* (активізує діяльність студентів, підвищує інтерес до знань, критичне мислення);
- *самоконтроль/програмований контроль* (можливість самостійно перевірити правильність відповіді чи виконаного завдання. Використовується для організації фронтальної роботи і колективного обговорення індивідуально одержаних результатів).

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю

Критерії оцінювання роботи та результатів навчання здобувача освіти на семінарських заняттях та критерії оцінювання самостійної роботи студентів.

Максимум балів, які студент може отримати за одне заняття або окремий вид роботи, зокрема тієї, що винесена на самостійне опрацювання, – **12 балів.**

Критерії оцінювання поточної навчальної діяльності

10–12 балів, «відмінно» – студент під час виступу повністю, ґрунтовно, логічно послідовно, з наведенням прикладів розкрив питання; вільно володів опрацьованим матеріалом, доповідав, не користуючись допоміжними засобами (конспект, підручник, методичні вказівки тощо); обґрунтував висновки та відповів на всі запитання; доповідь підготовлена з використанням багатьох джерел та інтернет-ресурсів; під час фронтального опитування дав правильні відповіді на питання, без помилок виконав практичні завдання, активно працював протягом усього заняття, дав правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

7–9 балів, «добре» – студент повно та правильно висвітлив головні аспекти поставленого питання, відповідно до обраної теми, користуючись написаним текстом; зробив правильний висновок; допустив незначні помилки,

відповідаючи на запитання; доповідь підготовлена з використанням багатьох джерел літератури та інтернет-ресурсів; під час фронтального опитування переважна більшість відповідей на питання були правильними, допустив незначні помилки у виконаних практичних завданнях.

4–6 балів, «задовільно» – студент неповно висвітлив головні аспекти поставленого питання, користуючись написаним текстом; зробив неправильні висновки; допустив грубі помилки, відповідаючи на запитання; доповідь підготовлена з використанням невеликої кількості джерел літератури; під час фронтального опитування не зміг відповісти на більшу половину з поставлених запитань, допустив значні помилки у виконаних практичних завданнях.

1–3 бали, «незадовільно» – студент не розкрив питання, проявив поверховість суджень, не зміг відповісти на поставлені запитання; доповідь підготовлена з використанням лише одного джерела літератури; під час фронтального опитування частково зміг відповісти/не відповів на питання, допустив грубі помилки у виконаних практичних завданнях.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
12-11	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент системно володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією, у тому числі і за допомогою ІКТ, має власну думку щодо викладеного матеріалу, здатен її аргументувати, робить висновки до виконання завдання підходить творчо.
9-10	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією.
7-8	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент може доповісти основні положення проведеної роботи без глибинного аналізу, узагальнення матеріалу та підведення підсумків.
5-6	Завдання виконано вчасно, його зміст поверхнево або фрагментарно розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент не проводить аналізу джерел, з яких було отримано інформацію, не здатен узагальнити та систематизувати матеріал, зазнає труднощів під час презентації проведеного дослідження перед аудиторією.

4-3	Завдання виконано вчасно, його зміст є дублюванням відомих джерел інформації. Відсутня будь-яка аналітична обробка представленої інформації. Студент на репродуктивному рівні з помилками відтворює матеріал, не може презентувати його перед аудиторією.
2-0	Завдання відзначається фрагментарністю виконання під керівництвом викладача. Необхідні практичні уміння роботи не сформовані, більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.

Під час оцінювання завдань для самостійної роботи студентів враховується:

1. Самостійність, креативність (аналітичний підхід, генерація ідей, новизна постановки проблеми), аргументованість;
2. Доступність, репрезентативність та верифікованість отриманих даних і результатів;
3. Використання першоджерел, системність, достовірність викладеного матеріалу, стилістика (загальна грамотність, легкість сприйняття текстів та матеріалу).
4. Логічність викладу, посилання на використану літературу і джерела.

Критерії оцінювання неформальної/інформальної освіти студентів

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

Наприклад, студент пройшов 5-тижневий курс «Візуалізація даних» на платформі «Prometheus» (https://prometheus.org.ua/course/course-v1:IRF+DV101+2016_T3) та отримав відповідний сертифікат, за що може отримати 12 балів з теми 6 «Зібрання, обробка та аналіз результатів досліджень» (модуль 2).

Якщо студент пройшов двогодинний курс та має підтвердження у вигляді сертифікату він, відповідно, може отримати 2 бали, тригодинний – 3 бали тощо.

За результативну наукову роботу (написання наукової роботи, тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях, участь у роботі гуртка тощо) за профілем цієї дисципліни, за рішенням кафедри відповідно до критеріїв, встановлених програмою навчальної дисципліни, студент може отримати до 12 додаткових (заохочувальних) балів у межах максимальної загальної суми балів – 100.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни на підсумковому контролі

Завдання для підсумкового контролю (залік) з навчальної дисципліни «Методика логопедичної роботи з дітьми з комбінованими порушеннями» розміщені в системі електронного навчання Moodle.

Кількість балів, які студент може набрати за правильну відповідь за одне тестове завдання – 1 бал.

Кількість правильних відповідей	Кількість балів за залік	Кількість правильних відповідей	Кількість балів за залік
40	40 балів	19	19 балів
39	39 балів	18	18 балів
38	38 балів	17	17 балів
37	37 балів	16	16 балів
36	36 балів	15	15 балів
35	35 балів	14	14 балів
34	34 бали	13	13 балів
33	33 бали	12	12 балів
32	32 бали	11	11 балів
31	31 бал	10	10 балів
30	30 балів	9	9 балів
29	29 балів	8	8 балів
28	28 балів	7	7 балів
28	27 балів	6	6 балів
26	26 балів	5	5 балів
25	25 балів	4	4 бали
24	24 бали	3	3 бали

23	23 бали	2	2 бали
22	22 бали	1	1 бал
21	21 бал	0	0 балів
20	20 балів		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Бал, отриманий на заліку, сума балів, отриманих здобувачем освіти за різні види виконаної роботи у межах курсу, модульні письмові роботи складають підсумкову семестрову оцінку.

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90–100)	Відмінно
Добре	B (80–89)	Дуже добре
	C (70–79)	Добре
Задовільно	D (60–69)	Задовільно
	E (50–59)	Достатньо
Незадовільно	FX (35–49)	(незадовільно) з можливістю повторного перескладання
	F (1–34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

A – «**відмінно**» – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст курсу, рекомендовану літературу, наукові першоджерела, логічно мислить і

будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

В, С – «**дуже добре**», «**добре**» – коли студент набрав 70–89 балів, твердо знає курс і рекомендовану літературу. Добре засвоїв практичні навички, аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші психологічні феномени, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

D, E – «**задовільно**», «**достатньо**» – якщо студент набрав 50–69 балів, в основному знає курс, рекомендовану літературу, але непереконливо відповідає, плутає поняття, не впевнено почувається, виконуючи практичні завдання, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом.

FX – «**незадовільно**» з **можливістю повторного перескладання** – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо знає загальну літературу курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

F – «**незадовільно**» з **обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання** – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував зміст курсу, не знає загальної літератури курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє загально гуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

Питання для самоконтролю та контролю навчальних досягнень студента з навчальної дисципліни

1. Які основні принципи логопедичної роботи?
2. Що таке комбіновані порушення мовлення?
3. Які причини можуть викликати комбіновані порушення мовлення у дітей?
4. Які основні методи використовуються в логопедичній роботі?
5. Яку роль відіграє логопед у роботі з дітьми з комбінованими порушеннями мовлення?
6. Які завдання стоять перед логопедом під час корекційної роботи?
7. Що таке індивідуальний план корекційної роботи?
8. Як взаємодіяти з батьками дітей з комбінованими порушеннями мовлення?
9. Які основні етапи логопедичної роботи?
10. Які основні типи комбінованих порушень мовлення ви знаєте?

11. Які методи діагностики мовленнєвих порушень використовуються у логопедії?
12. Що включає в себе логопедичне обстеження?
13. Які інструменти використовуються для оцінки рівня розвитку мовлення у дітей?
14. Що таке фонетико-фонематичний розвиток?
15. Які основні ознаки порушення фонетико-фонематичного розвитку у дітей?
16. Які методи використовуються для корекції фонетико-фонематичних порушень?
17. Як проводити артикуляційну гімнастику з дітьми?
18. Які ігрові методи допомагають у розвитку фонетико-фонематичних навичок?
19. Як розвивати фонематичний слух у дітей?
20. Що таке лексико-граматичний розвиток?
21. Які особливості лексико-граматичного розвитку у дітей з комбінованими порушеннями мовлення?
22. Які методи використовуються для корекції лексико-граматичних порушень?
23. Які особливості розвитку зв'язного мовлення у дітей з комбінованими порушеннями?
24. Які техніки допомагають у розвитку зв'язного мовлення?
25. Які основні причини артикуляційних порушень у дітей?
26. Що таке артикуляційна гімнастика і як вона використовується у логопедичній роботі?
27. Які вправи допомагають розвивати рухливість артикуляційних органів?
28. Як проводити вправи на розслаблення артикуляційних м'язів?
29. Які методи корекції використовуються для виправлення звуковимови?
30. Що таке мовленнєве дихання і чому воно важливе для мовлення?
31. Які основні методи використовуються для розвитку мовленнєвого дихання у дітей?
32. Які основні принципи інтеграції логопедичної підтримки у навчальний процес?
33. Як співпрацювати з педагогами для ефективної інтеграції логопедичної підтримки?
34. Які методи використовуються для підтримки дітей з мовленнєвими порушеннями у групі?
35. Які інноваційні технології можуть бути використані для підтримки дітей з мовленнєвими порушеннями у навчальному процесі?
36. Які інноваційні технології використовуються у логопедичній роботі?

37. Які методи використовуються для оцінки ефективності логопедичної роботи?
38. Як проводити діагностичні обстеження для оцінки мовленнєвих навичок дітей?
39. Як проводити індивідуальні консультації з батьками для оцінки результатів роботи?
40. Які критерії ефективності логопедичної роботи?

Зарахування результатів неформальної освіти

Здобувач вищої освіти має право на участь у неформальній/інформальній освіті.

У межах поточного контролю до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти з проблеми, що відповідає тематиці курсу (*«Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти»*)

<https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>

Згідно рішення кафедри (Протокол №1 від 12.08.2024, https://docs.google.com/document/d/1pLsnwa1u2HmrWohL3u55_KVXBgyc736H/edit#heading=h.6kdsnvwgb0rq) викладач враховує додаткові бали, отримані через неформальну освіту, до загальної суми балів, набраної з освітньої компоненти, за умови, що результати з проблеми відповідають тематиці курсу та отримані на освітніх платформах «Prometheus», «EdEra», «Всеосвіта», ГО «Українська асоціація педагогів і психологів початкової, дошкільної та позашкільної освіти» та ін.

Рекомендована література:

Основна

1. Бабенко О. М., Кольцова, І. В. Застосування ігрових технологій у розвитку зв'язного мовлення у дітей старшого дошкільного віку з порушеннями мовлення. Віче: психологія і комп'ютери, 2016. 66-72 с.
2. Беспалько Г., Турос Г., Піканова Н. Логопедична лялька як засіб корекції звуковимови у дітей з комбінованими порушеннями мовлення. Psychology Travelogs. 2025. № 4. С. 140–152. URL: <https://doi.org/10.31891/PT-2025-4-13>
3. Брушневська І. М., Рібцун Ю. В. Комунікативний компонент мовленнєвої діяльності у дітей: діагностичний комплекс : навч.- метод.

- посіб. для роботи з дітьми із порушеннями мовлення Запоріжжя : ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2020. 124с.
4. Використання дидактичних ігор у роботі з дітьми з загальним недорозвиненням мовлення: методичні рекомендації / Укл. Беспалько Г.М., Смірнова Л.М., Турос Г.А. Чернівці: [б.в.], 2025. 98 с. (2.442Mb)URL: <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/12112>
 5. Вступ до спеціальності: конспект лекцій з дисципліни «Вступ до спеціальності» для студентів денної форми навчання спеціальності 016 «Спеціальна освіта» Ч.І. / укладач О. М. Кас'яненко. Мукачево : МДУ, 2020. 72с.
 6. Дарда С.М. Корекційні заняття з логопедії в ДНЗ: у 2 частинах. Ч. 1 Вид. 2-ге, без змін. Тернопіль: Мандрівець, 2017. 336 с.
 7. Ігри для розвитку фонетико-фонематичних процесів у дошкільників/ Укл. Сушко І.В. 2019. Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/embed/01001n7m-7dfe.doc.html>
 8. Костик Л., Беспалько Г. Організація логопедичної роботи із формування граматично правильної будови мовлення у дошкільників із ЗНМ засобами дидактичних ігор. Psychology Travelogs. 2025. № 5. С. 80–91. URL: <https://doi.org/10.31891/PT-2025-5-7>
 9. Логопедія: підручник / за ред. М.К. Шеремет. К.: Вид. дім «Слово», 2016. С. 328-401.
 10. Рібцун Ю.В. Професійний довідник учителя-логопеда ДНЗ. Харків: Основа, 2012. 239 с.
 11. Соботович Е.Ф. Методика виявлення мовних порушень у дітей і діагностика їх готовності до навчання. К.: Освіта, 1998. С. 6-29.
 12. Трофименко Л.І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ Програмно-методичний комплекс. К.: ПП «Актуальна освіта», 2013. 108 с.
 13. Шеремет М.К., Тарасун В.В. Логопедія. К.: Видавничий Дім «Слово», 2020. 376 с.

Допоміжна

1. Спеціальна педагогіка: Понятійно-термінологічний словник / За редакцією акад. В.І.Бондаря. Луганськ: Альма-матер, 2003. 436 с.
2. Січкаччук Н.Д. Формування емоційно-оцінної лексики у дітей старшого дошкільного віку з моторною алалією засобами художньо-мовленнєвої діяльності: автореф. дис. ...канд. пед. наук: спец. 13.00.03. корекційна педагогіка. Київ, 2011. 23 с.

Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23) URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about>

2. Цифровий репозитарій наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/02infres>
3. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка (м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47). URL: <http://www.library.cv.ua/sample-page-2>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. URL: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>
6. ELibUkr Електронна бібліотека України. Ресурси відкритого доступу. URL: <http://www.elibukr.org/uk/resursi/resursividkritogo-dostupu.html>
7. Сайт Міністерства освіти і науки України <http://mon.gov.ua/activity/education/>
8. Інклюзивне навчання_Міністерство освіти і науки України <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>
<https://www.facebook.com/UAMON/>
9. Сайт Інституту спеціальної педагогіки НАПН України <http://ispukr.org.ua/>
10. Відділ освіти дітей з порушеннями інтелектуального розвитку ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України <https://www.facebook.com/laboligo>
11. «Аутизм в Україні» <http://www.autism.in.ua/uk>
12. Благодійне товариство допомоги особам з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень «Джерела» http://www.djerela.org/index.php/uk/?fbclid=IwAR3KP-trpIyJ7mUo_8P13Go0CcA2FAvxrFhHu4i0NjmGjyrjZ1iQ7sjCNFI
<https://www.facebook.com/raisa.djerela/>
13. ВБО «Даун Синдром»_Батькам <http://downsyndrome.org.ua/roditely;>
<https://www.facebook.com/downsyndrome.org.ua> , <https://perspectiva21-3.org/>
14. Всеукраїнський фонд «Крок за Кроком» <http://www.ussf.kiev.ua>
15. ГО Фонд «Дитина з майбутнім» <https://cwf.com.ua/uk/>
16. Конвенція про права дитини http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_021
17. Академічна доброчесність. Сайт Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: http://chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/akadem_dobr

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність (викладач і студент) під час вивчення навчальної дисципліни «Методика логопедичної роботи з комбінованими порушеннями» ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності.

Політика щодо відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим.

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо. У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється на нижчу оцінку або ж незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується:

– *«Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича»* (https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf),

– *«Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»* (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxpbs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За наявності поважних причин перескладання модулів відбувається із дозволу деканату.

Політика оцінювання роботи викладача. Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання Moodle.

